

הלכות עירובין פרק ז

פרק ז: עירוב ברגליו

עירוב ברגליו

א.

מי שיצא מערב שבת חוץ למדינה, ועמד במקום בתוך התחום או בסופו, ואמר, "שביתתי במקום זה", וחזר לעירו ולן שם - יש לו להלך למחר מאותו מקום אלפים אמה לכל רוח.

וזה הוא עיקר עירובי תחומין, לערב ברגליו, ולא אמרו לערב בהנחת מזון שתי סעודות בלבד במקום אף על פי שלא יצא ולא עמד שם, אלא להקל על העשיר שלא יצא, אלא ישלח עירובו ביד אחר ויניחנו לו:

החזיק בדרך

ב.

וכן, אם נתכוון לקבוע שביתתו במקום ידוע אצלו, כגון אילן או בית או גדר שהוא מכיר מקומו,

ויש בינו ובינו כשחשיכה אלפים אמה או פחות,

והחזיק בדרך והלך כדי שיגיע לאותו מקום ויקנה בו שביתה,

אף על פי שלא הגיע ולא עמד שם, אלא החזירו חבירו ללון אצלו, או שחזר מעצמו ללון, או נתעכב - למחר יש לו להלך עד מקום שנתכוון לו, ומאותו מקום אלפים אמה לכל רוח, שכיון שגמר בליבו לקבוע שם שביתתו והחזיק בדרך, נעשה כמי שעמד שם או שהניח עירובו שם:

במה דברים אמורים, בעני, שאין מטריחין אותו להניח עירוב, או בדחוק, כגון מי שהיה בא בדרך והיה ירא שמא תחשך.

והוא שיישאר מן היום כדי להגיע לאותו מקום שקבע בו שביתה קודם שתחשך אם רץ בכל כוחו, ויהיה בינו ובין אותו מקום כשתחשך אלפים אמה או פחות.

אבל אם לא היה דחוק ולא עני, או שלא נשאר מן היום כדי שיגיע אפילו רץ בכל כוחו, או שהיה בין המקום שנתכוון לשבות בו ובין המקום שהוא עומד בו כשחשיכה יתר מאלפים אמה, או שלא כוון המקום שקנה בו שביתה - הרי זה לא קנה שביתה בריחוק מקום, ואין לו אלא אלפים אמה לכל רוח ממקום שהוא עומד בו כשחשיכה:

מי שעמד מבעוד יום ברשות יחיד וקנה שם שביתה, או שהיה בא בדרך ונתכוון לשבות ברשות יחיד הידועה אצלו וקבע שם שביתתו - הרי זה מהלך את כולה וחוצה לה אלפים אמה לכל רוח.

ואם היתה רשות היחיד זו מקום שלא הוקף לדירה, או תל, או נקע.

אם היה בה בית סאתים או פחות - מהלך את כולה וחוצה לה אלפים אמה לכל רוח,

ואם היתה יתר על בית סאתים - אין לו בה אלא ארבע אמות, וחוצה מהן אלפים אמה לכל רוח.

וכן אם הניח עירובו במקום שלא הוקף לדירה:

ה.

הקונה שביתה בריחוק מקום, ולא סיים מקום שביתתו - לא קנה שביתה שם.

כיצד? היה בא בדרך ואמר, "שביתתי בשדה פלונית", או "בבקעה פלונית", או "בריחוק אלף אמה או אלפים ממקומי זה" - הרי זה לא קנה שביתה בריחוק, ואין לו אלא אלפים אמה לכל רוח ממקום שהוא עומד בו כשחשיכה:

ו.

אמר, "שביתתי תחת אילן פלוני", או "תחת סלע פלונית". אם יש תחת אותו האילן או אותו סלע שמונה אמות או יתר - לא קנה שביתה, שהרי לא כוון מקום שביתתו, שאם בא לשבות בארבע אמות אלו, שמא בארבע אמות אלו האחרות הוא שקנה.

ז.

לפיכך צריך להתכוון לשבות בעיקרו, או בארבע אמות שבדרומו, או שבצפונו.

ואם היה תחתיו פחות משמונה אמות, ונתכוון לשבות תחתיו - קנה, שהרי אין שם שיעור שני מקומות, והרי מקצת מקומו מסוים:

ח.

היו שנים באים בדרך, אחד מהן מכיר אילן או גדר או מקום שהוא קובע בו שביתה, והשני אינו מכיר - זה שאינו מכיר מוסר שביתתו למכיר, והמכיר מתכוון לשבות הוא וחבירו במקום שהוא מכיר:

אנשי העיר ששלחו אחד מהן להוליך להן עירובן למקום ידוע, והחזיק בדרך, והחזירו חבירו ולא הוליך עירובן - הן לא קנו שביתה באותו מקום, שהרי לא הונח שם עירובן, ואין להן להלך ממדינתן אלא אלפים אמה לכל רוח, והוא קנה שם עירוב, שהרי הוא בא בדרך ונתכוון לשבות שם והחזיק בדרך, לפיכך יש לו למחר להלך לאותו מקום ולהלך ממנו אלפים לכל רוח:

פרטי 'החזיק בדרך'

זה שאמרנו שצריך הקונה שביתה בריחוק מקום שיחזיק בדרך - לא שיצא וילך בשדה, אלא אפילו ירד מן העלייה לילך לאותו מקום, וקודם שיצא מפתח החצר החזירו חבירו - הרי זה החזיק וקנה שביתה.

וכן, כל הקונה שביתה בריחוק מקום אינו צריך "לומר שביתתי במקום פלוני", אלא כיון שגמר בליבו והחזיק בדרך כל שהוא - קנה שם שביתה. ואין צריך לומר מי שיצא ברגליו ועמד במקום שקונה בו שביתה, שאינו צריך לומר כלום, אלא כיון שגמר בליבו, קנה:

התלמידים

התלמידים שהולכין ואוכלין בלילי שבת בשדות ובכרמים אצל בעלי הבתים שפיתן מצויה לעוברי דרכים הבאים שם, ובאים ולנים בבית המדרש - מהלכים אלפים אמה לכל רוח מבית המדרש, לא ממקום האכילה, שאילו מצאו סעודתן בבית המדרש לא היו יוצאין לשדה, ואין דעתן סומכת לדירה אלא על בית מדרשם: